

ЕДИН ЖЪЛТОЗЕЛЕН ЛИСТ...

Тази песен чухме след вечерята в една таверна на Пафос — най-южния град на остров Кипър, а може би и най-живописния и сърдечния. Музиката е от Микис Теодоракис, а текстът от местен кипърски поет. С малко елегичност и с повече гордост в нея се пее за „един жълтозелен лист, захвърлен в морето“, в който „момичетата са винаги усмихнати, а момчетата умеят да пият“. Ако се съди по нашата вечер, бих добавил, че те умеят и да паят, да посрещат с открити сърца гостите си, умеят да бъдат добри приятели. Колко километри ни деляха от нашата зима, заснежена родина, а тук, където грееше пролетно слънце, се почувствахме сред най-близки другари, родни по душа, по мисли и идеали. Усетихме колко близки са по своята душевност нашите два народа. Помогнаха ни за това усещане преди всичко кипърските комунисти, които никъде не се изтъкваха, никъде не подчертаваха особеното си присъствие. Само по блясъка на топлината в очите, по горещите ръкостискания познавахме тези необикновени хора, истински патриоти, за които България е една от надеждните опори на мира в днешния настръхнал и оглушен от гърмежите свят.

До мене беше седнал лекар, завършил Медицинската академия в София, и си спомняше за своите професори, за студентските празници. След това се приближи Костас Софоклеус от околния комитет на АКЕЛ и започнах-

ме дълъг разговор за Кипър и България, за нашите деца и за нашето бъдеще. Едната от дъщерите на Костас е завършила журналистиката в Ленинград и сега е кореспондентка на партийния орган „Харавги“ в Пафос. Тя седеше отсреща и само свегляше усмихваше. Другата дъщеря — Валя, се учи в София, в Академията за обществени науки и социално управление при ЦК на БКП. Костас ми изрежда своите приятели в България и ме моли да се обади на всички по телефона. А на другия ден сутринта ни посети в хотел „Дематра“ до самото море, за да ни поднесе кипърски сувенири. Имаше някаква необяснима съдечност и непосредност в общуването ни, като че ли са познавали ме от много време и едва сега сме се срещнали.

Харис Луизидис беше също в таверната. Той е директор на трета гимназия в Пафос. Брат му е директор на друга гимназия. Когато Харис ни покани да му гостуваме в гимназията, ние спомислихме, че става дума за кратка среща и разговор за неговата професия, за гимназиалното обучение в Кипър. Всичко, което се случи обаче тази сутрин, ни трогна и разтърси до дното на душата. Той бе събрал целия учителски съвет (дори и свещеника, преподавател по вероучение) и пред тях нашите поети Михаил Берберов и Христо Ганов изнесоха въздвижен речитал. Стихотворенията имаха и гръцки превод. Нещо Марин Жечев, директор

културния център в Никозия, отговаряхме на въпроси, изяснявахме каквото тръбяхме. Узнахме и много неща за гимназията, за нейната библиотека, за кабинетите по химия и химия. „Искам да ви дам книги да ти има и в тази библиотека!“ — казва Харис Луизидис. Изненада беше най-накрая. Когато тръгнахме да си ходим, единъж видяхме, че цяла гимназия, всички ученици строени в шпалир на двора ни минаваха през входа между детско-юношкото „ура“, между грешките детски лица — тези красави цветя на далечния благодатен остров. Знаехме, че ни приветствуват синовете на България, един факалите на надеждата и тези деца и юноши.

Видяхме и в Лимасол, най-южния град на Кипър, разположен по брега на изумително дължината от 10—15 километра. Тук в 1926 година възниква Партията на трудовия народ — АКЕЛ, а в 1943 година секретарят и секретар е избран за имет на града. 40 души от населението на Лимасол гласува за АКЕЛ. В неделния ден посетихме нашите приятели Панос Пеонидис и поетесата Ели Пеонидис в родното село на Ели — Аса. То е на 40—50 километра от Лимасол. В една скромна селска къща, пригодена за живеене от майсторските ръце на партийния секретар на острова, Панос и Ели прекарват съботните и неделните дни. В двора наровега се бяла разпуквали от обилното

слънце. А в просторния хол Панос, който е окръжен секретар на АКЕЛ в Лимасол, разпитваше за многобройните си български приятели, предлагаше да подготвим българо-кипърски литературен сборник.

Вероятно неочаквано силните преживявания, с които беше препълнен първият ден от нашето пребиваване в Кипър, въздъзнаха Берберов и Ганов да напишат хубави и искрени стихотворения — „Остров“ и „Фамагуста“. Стихотворението на Берберов беше разгърнато в малка поема с много интимни детайли и с чудесен рефрен за Кипър — „моя днешна тревога, моя утрешна надежда и завинаги моя любов“. Това звучеше силно и в гръцки превод и неизменно предизвикваше аплодисменти. Стихотворението на Ганов завършваше с трикратно повторение на прочувствена изповед: „Сагапо, сагапо, сагапо“, което означава: „Обичам те“. Когато в Лимасол, в дома на Панос бяха прочетени двете стихотворения, той възкликна: „Другари, вие сте успели да проникнете в сърцето на Кипър, в най-същественото, което вълнува хората на този земей!“ В това се убеждавахме всеки път по време на рецитали в Никозия — в младежкия диско-клуб на АКЕЛ, където присъствувахме само млади хора, в Ларнака — сред писатели и редактори, в Лимасол — сред приятелски и артистична публика, в Пафос — сред лекари, художници и учители. Бях принуден да преустрою моята малка „панорама“ на съвременната българска литература

в слово за българската поезия, за една от най-възвишените и хуманистични черти — способността й да съпреживява чуждата съдба като своя, да превръща всичко в своя участ, своя рана и своя радост.

Една вечер в Никозия гостувахме на стария комунист Еврипидис Йакову. Той е вече на 75 години, бил е здрав като дъб по-рано, но неотдавна е получил удар и затова крачи в големия хол, постелив е на думи и чувства. Старият комунист се интересуваше живо от литературата и пита нашите поети когото четат и обичат най-много в гръцката поезия. „Много се страхуваме — казва той — гози огън, дето е пламнал в Ливан, да не се прехвърли и на нашия остров. Нашата надежда е в Съветския съюз, в България и в другите социалистически страни.“ А когато си тръгнахме, той ни прегръща и целува като свои синове, напомня ни да бъдем верни на идеите на Ленин и Димитров...

Трудно е всичко да се изрази само с думи. Много бих искал дивите нарциси, които набрахме до скалата на Афродита, да смеся с червени български рози, и макове и да ги поднеса на суровия и мъжествен комунист Еврипидис Йакову. Той и сега се възправя пред мене като символ на онези, които на всяка цена ще отстоят мирното настояще и бъдеще на Кипър. Да му се поклоня и да го уверя, че в моята родина той има милиони братя, верни на идеите на Ленин и Димитров.

Иван ЦВЕТКОВ

K1-167